

De Volkskrant ★★★ Wat moeten we met Maartje?

In de sympathieke komedie 'Wat moeten we met Maartje?' mag het vooral níét over de dood gaan

Met plaksnorren en dikmaakpakken spelen de acteurs in 'Wat moeten we met Maartje?' toneelrepertoire van Shakespeare tot Tsjechov, maar over de ongeneeslijke ziekte van Maartje mag het niet gaan. Een voorstelling vol gekte, maar het mag nog wel ietsje meer.

Vanaf links: Dick van den Toorn, Mark Rietman, Jacqueline Blom en Annick Boer in 'Wat moeten we met Maartje?' Bron Bram Willems

'Ik heb het gezegd in Meppel, herhaald in Den Bosch en nog een keer in Weesp: ik wil het er niet over hebben.' Maartje is onverbiddelijk: ze gaat met haar vierkoppige toneelcollectief gewoon op tournee, en op een avond zal ze 'niet meer afgaan'. Verder wil ze geen gedoe: tranen mogen alleen op toneel. 'Hebben jullie enig idee hoe zwaar medelijden is?'

Resultaat: haar naderende dood wordt angstvallig vermeden en ligt (ironie-alarm!) precies daardoor voortdurend aan de pijnlijke oppervlakte. Wat natuurlijk niet helpt is dat zo'n beetje elk toneelstuk – van weemoedig Russisch praatstuk tot shakespeareaans spektakel – doorspekt is met moord, sterfscènes en pompeus geformuleerde doodsangst.

Wat moeten we met Maartje? is de langverwachte nieuwe voorstelling van het duo Pieter Kramer (regie) en Don Duyns (tekst), die samen jarenlang furore maakten met hun uitzinnige familievoorstellingen bij het Ro Theater. Daar verhieven ze buiten de lijntjes kleuren tot kunst, en werd onversneden spelplezier tot grootse acteerprestatie gebombardeerd.

Wat stoeve premièreavond

Die onmiskenbare kwaliteiten kwamen op deze wat stoeve premièreavond helaas nog niet helemaal uit de verf. De sympathieke toneelspelerskomedie kabbelde tamelijk rustig van de ene vermakelijke scène naar de volgende, zonder dat de gekte ergens een echt onverwachte, welkome vlucht nam.

En dat terwijl het stuk alle aanleiding biedt tot weldadige wendingen. Duyns leefde zich onder meer uit in fijne Tsjechov- en Pinter-pastiches, die hij afwisselde met typische kleedkamerscènes vol broeiend ongemak, wederzijdse desinteresse en onderlinge afgunst.

Dat leidt hier en daar tot mooie, kortstondige momenten waarop de spelers terloops reflecteren op de vluchtigheid van 'dat toneelgedoe' en daarmee op de rol die ze zelf vervullen in hun leven.

Ontroerend is bovendien soms hoe Maartjes collega's zich in onmogelijke bochten wringen om haar ziekte te verbergen voor het publiek.

Maar het halsstarrig ontkennen vermijdt ook dat de personages zich daadwerkelijk ontwikkelen.

Want naast al dat ontwijkgedrag is er ook veel ruis: uitgerekte gedoetjes over onderlinge schulden en affaires, die in dramatisch opzicht weinig toevoegen.

Cocktail aan acteerstijlen

Met een veelvoud aan plaksnorren, dikmaakpakken en provinciale accentjes worstelen de vier fijne spelers zich ondertussen vrolijk door het gefingeerde toneelrepertoire.

Jacqueline Blom mag als Maartje, coryfee-type-B-actrice, grossieren in dramatische momenten, woedende stiltes en gepijnigde blikken. Mark Rietman speelt Nico, voorzitter van de noodlijdende toneelclub, op het voor hem kenmerkende snijvlak van onbeholpen en gevaarlijk. Annick Boer geeft de gulle comédienne ondertussen ruim baan in haar vertolking van eeuwige bijrol met heimelijke hoofdrolaspiraties. En Dick van den Toorn mag als opperschmier van dienst onbeschaamd de lach uit de zaal hengelen.

Gezamenlijk levert dat een bijzondere cocktail aan acteerstijlen op, die misschien niet echt goed wil mengen, maar die wel smakelijk is en vooral lekker wegdrinkt. Voor de rest van de (uitgebreide) tournee geldt: het mag van alles wel een scheutje meer.